

14 MAYIS

ECZACILIK GÜNÜ KUTLAMALARI

14 Mayıs «Eczacılık Günü» E.Ü. Eczacılık Fakültesi ile birlikte aşağıdaki program içeriğinde kutlandı.

Eczacılık günü 14 Mayıs 1982, saat : 9.00 da Atatürk Anıtı'nda çelenk koyma ve saygı duruşu ile başladı. Daha sonra Atatürk Kültür Merkezine gidildi. Rektör yardımcısı Prof. Dr. Fikret CÜREKLİBATOR, Dekan Prof. Dr. Necmettin ZEYBEK, Oda başkanı Ecz. İbrahim YÜNCÜ ve eczacılık fakültesi son sınıf öğrencisi Engin Ergin'in açış konuşmasından sonra «Özkaynaklara dayalı ilaç üretimi ve Eczacılık» konulu panele geçildi.

Panele eczacılık fakültesinden Prof. Dr. Necmettin ZEYBEK, Dr. Gökhan ERTAN, Ecz. Ahmet KARACA, oda yönetim kurulundan Ecz. Hüsnü KAYA, Ecz. Mustafa SEZEN katıldılar.

Panelistlerin işledikleri konular kısaca;

Prof. Dr. Necmettin ZEYBEK : Türkiye'nin bitki örtüsünün zenginliği, bitkisel kaynaklı ilaç hammaddeleri ve tedavide kullanılışları ve bitkisel öz kaynaklarımız konusu geniş açıklamalarla belirtildi.

Dr. Gökhan ERTAN : Hayvansal kaynaklı ilaç hammaddeleri (İnsülin heparin, pankreatin, tripsin, lipaz, pepsin vs.) üretiminin gerekliliği ve bu maddelere kaynaklık eden organların çoğunun çöpe atıldığını vurguladı.

Ecz. Ahmet KARACA : 14 Mayıs'ın tarihçesini anlatarak, ülkemizde eczane dağılımı, ilimizde eczane dağılımı konusunda açıklamalar yaptı.

Ecz. Hüsnü KAYA : İlaç firmalarının istemleri doğrultusunda eczacılarımızın üretimden kopuk, dağıtım kademesinde yer aldığını, ülkemizde son kademe sentezlerinin üretim gibi gösterildiği, sadece morfin dışsatımı yapıyor olsak ilaç hammadde dış alımının % 83'ünün karşılanabileceği, 1981 yılında 20 milyar TL. ilaç hammaddesi ithal edildiğini belirtip sonuç olarak;

1— İlaç hammadde üretimi için gerekli ana ve ara maddelerin dışsalımı devlet eliyle yapılmalıdır.

2— İlaç hammaddesi üretimini düzenlemek ve denetlemek için gerekli yasa ve yönetmelikler oluşturulmalıdır.

3— Üretilen hammaddelerin ekonomik yararlılıklarını araştırmalı ekonomik olmayanları üretilmemelidir.

4— Ülkenin bitkisel, hayvansal kaynakları değerlendirilmelidir.

5— Temel kimya sanayii geliştirilmelidir, dedi.

Ecz. Mustafa SEZEN : İlaç hammaddeleri gerçek değerlerinin çok üstünde fiatla ülkemize sokulması (Rifampicin örneği ile yaşanan olay gibi), PATENT HAKKININ TANINMAMASI'nın gerekliliği, FITOTERAPİ'nin (bitkisel kökenli ilaçlarla yapılan tedavi) avantajları ve gerekliliği, kamu eczacılarının sorunları, eğitimin yönlendirilmesi ve ilacı en iyi bilen eczacı olduğu vurgulanarak üretimde ve ana sağlık sınıfı içinde eczacının görevlerini belirledi.

Panelin bitiminden sonra E.Ü. Eczacılık Fakültesi öğrencilerinin ürettikleri hammadde, preparatlar ve kullandıkları aletlerin sergilendiği Eczacılık Fakültesi Dekanlık binasına gidildi. Eczacılık günü; mesleğe uzun yıllar hizmet eden meslektaşlarımıza onur belgelerinin verildiği Göl Gazinosundaki yemekle sonlandı.

14 Mayıs 1982 Eczacılık günü kutlamalarında odamız yönetim kurulu adına başkan Ecz. İbrahim YÜNCÜ tarafından yapılan açış konuşması metni.

İzmir Eczacı Odası ve E.Ü. Eczacılık Fakültesi tarafından ortaklaşa düzenlenmiş «14 Mayıs Eczacılık Bayramında» konuklarımıza, meslektaşlarımıza ve öğrenci arkadaşlarımıza oda yönetim kurulu adına hoşgeldiniz der, katılımlarıyla bizleri onurlandırdıkları için teşekkürlerimizi sunarız. Ayrıca günün hazırlanmasında yardımları nedeniyle E.Ü. Eczacılık Fakültesi dekanı Sayın, Prof. Dr. Necmettin ZEYBEK başta olmak üzere, Fakülte yönetim kurulu üyelerine organizasyon komisyonuna ve tüm emeği geçenlere huzurlarınızda teşekkür ederiz.

İzmir Eczacı Odası olarak mesleğimizle ilgili konularda Eczacılık Fakültemizle birlikte çalışmak bizlere onur verir. Bilindiği gibi ilki 1980 yılında Ankara'da yapılan I. Türkiye Eczacılık kongresinin 2 ncisi şu günlerde İstanbulda I. Ü. Eczacılık Fakültesi'nin katılımları ile İstanbul Eczacı Odası tarafından yapılmaktadır. 3. Türkiye Eczacılık Kongresini düzenleme görevi Odamıza verilmiştir. Önümüzdeki yıllarda Eczacılık Fakültemizin de katkılarıyla bu kongreyi düzenlemek önde gelen uğraşlarımızdandır.

Eczacılık günü olarak kutlanan 14 Mayıs'ın tarihçesi nedir? Konuşmama öncelikle bu konuya değinerek girmek istiyorum. 143 yıl önce yani 1839 da II. Mahmut tarafından «Mekteb-i Tıbbiye-i Adliye-i Şahane» açılmış yine aynı yıl okul bünyesinde bir eczacılık sınıfı oluşturulmuştur. Bu tarih ülkemizde Tıp Bilimleri arasında Eczacılık Biliminin ayrı dal olarak ayrışması hareketlerinin başlangıcıdır. Ancak 14 Mayıs tarihinin «Ec-

zacılık Günü» olarak kutlanması ilk kez 1968 de olmuştur. Bundan bir yıl önce, 1967 de düzenlenen bir toplantıda sayın Naşit BAYLAV tarafından bir Eczacılık Günü oluşturulması gündeme getirilmiş ve bu tarih 14 Mayıs olarak tesbit ve kabul edilmiştir.

1968 de de ilk kez kutlanmıştır. Önceleri sadece balolarla sürdürülen kutlamalar giderek bilimsel, sanatsal etkinlikler ve mesleğin geleceğinin sorunlarının tartışıldığı panel ve toplantılarla devam etmiş ve etmektedir.

Mesleğimiz asal işlevi olan üretimden soyutlanmış ve eczacımız mesleğine yabancılaşmış veya yabancılaştırılmıştır. Bunun sonucu olarak eczacı ana sağlık sınıfımızdaki yerinden koparılmış, tali hizmetler gören bir statüye itilmiştir. Bu tam anlamıyla nitelikli insan savurganlığıdır, ki bu nitelikli insan kimya ve tıp bilimlerini ortaklaşa harmanlanmış tek meslek elemanıdır. Ve ülkemize hayli pahalyan mal olmuştur. Ekonomik olarak ülkemiz böylesi bir savurganlığı kaldıramaz durumdadır.

Eczacılığın bugünkü sorunlarının nedenlerini kısaca özetlemek isterim.

- 1— Eczacı sayısındaki, artış,
 - 2— Kamu kemisinde eczacının istihdamının reel olarak sağlanamaması,
 - 3— Sanayi de yok denecek kaadr eczacının görev alabilmesi.
 - 4— Eğitimin ülke gerçeklerinden kaynaklanmadan planlanması,
 - 5— İhtisas olanaklarının yetersizliği ve bu konuda ki yasal düzensizlikler,
 - 6— Koruyucu sağlık hizmetlerine yeetrlı önem verilmemesi,
- Ülkemizde eczacılar 2 dalga yoğunlaşmıştır.
(1) Eczane Eczacısı, (2) Kamu Eczacısı

İlaç Üretimi yapması gereken, ilaç sıkıntısı çeken bir ülkede eczacı fazlasından söz etmek olası değildir. Oysa ülkemizde eczacı fazlası herkezin dilindedir. Ülke eczacısını kullanmayı bilmiyorsa suçlu eczacının olmaz.

Eczane eczacısı, bugün çokuluslu ilaç tekellerince asal ürünü olan ilaca üretici olarak değil pazarlamacı olarak sahip çıkabilme durumunda bırakılmıştır. Dağıtım dışında ilaca hiçbir katkısı yoktur. Dağıtımı dahi ancak ilaç tekellerinin istekleri doğrultusunda, onların seçtiği şekil ve ambalajlarla yapabilmektedir. Ülkemizdeki göreceli eczacı fazlalığı klinik ambalaj uygulaması ile dahi giderilebilir.

Değişik ekonomik şartlardan etkilenecek yok olma derecesine gelen eczane eczacılarının şimdilik kurtuluşları, ekonomik bağımsızlıklarını gerçekleştirebilmeleri bakımından kooperatifleşmelidir.

Kamu eczacılar ise genellikle masabaşı görevlerde eczacı eğitim ve emeğinin savurganlığından nasibini almakta ve genellikle arz-talep' dengesi içinde değerlendirilmektedir.

Ayrıca bugün klinik eczacılık denen ve ilacın hastaya en etkili en sağlıklı biçimde uygulanması, uygulanmasından sonraki tablo ve olumsuzlukların giderilmesi kısaca odaklaşmanın ilaçtan daha çok hastada olduğu bir konum gündemdedir.

Bugünkü eğitimde öğretilenlerin faydasız olmadığı muhakkaktır. Ancak Eğitimin bu tanıma göre yönlendirilmesi artık ciddi bir şekilde düşünülmelidir.

Çözümüne yönelik önerilerimiz kısaca şunlar olabilir;

- 1— Sağlık hizmetleri sosyalleştirilmeli,
- 2— Devlet ilaç endüstrüsü kurulmalı,
- 3— İlaç kalite kontrolü birimleri kurulmalı,
- 4— Eczacılık eğitimi günümüz ihtiyaçlarına göre yönlendirilmeli,
- 5— Çevre sağlığı ve koruyucu sağlık, sağlık hizmetlerine gereken önem verilmeli ve bu hizmetlerde eczacılara görev verilmeli.
- 6— İlaç araştırma geliştirme birimleri kurulmalı,
- 7— Eczacıların ihtisaslaşabileceği dallar artırılmalıdır.

İzmir Eczacı Odası olarak mesleğimizin sorunlarını saptama ve çözüme Eczacılık Fakültemiz başta olmak üzere tüm ilgili kuruluşlarla çalışmada birlikteliğe inancımız tamdır. Ve çalışmalarımız bu yönde sürecektir.

SAYGILARIMLA

EGE ÜNİVERSİTESİ ECZACILIK FAKÜLTESİNDE

Sağlık Haftasının Kutlanması

8-14 Nisan 1982 tarihlerinde Ülkemizde kutlanmakta olan Sağlık Haftası ile «BİLİNÇSİZ İLÂÇ KULLANIMI ve DOĞURDUĞU SAKINCALAR» konusu ile ilgili olarak E.Ü. Eczacılık Fakültesi tarafından 13 Nisan 1982 Salı günü Saat: 10.00'da İzmir Atatürk Kültür Merkezinde bir panel düzenlemiştir.

Panel E.Ü. Rektörü Prof. Dr. İbrahim KARACA'nın ve E.Ü. Eczacılık Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Necmettin ZEYBEK'in açılış konuşmalarından sonra başladı ve şu konuşmacılar katıldı :

Yönetici :

Prof. Dr. Türe TUNÇBAY — Danışma Meclisi İzmir Üyesi

Konuşmacılar :

Prof. Dr. Hakkı BİLGEHAN — E.Ü. Ege Tıp Fak. Mikrobiyoloji Öğr. Üyesi.

Prof. Dr. Selçuk TUNCER — E.Ü. Ege Tıp Fak. Psikiatri Öğr. Üyesi

Prof. Dr. Necmettin ZEYBEK — E.Ü. Eczacılık Fak. Dekanı

Prof. Dr. Aslı ÖZER — E.Ü. Eczacılık Fak. Farmakoloji Öğr. Üyesi

Ecz. İbrahim YÜNCÜ — İzmir Eczacı Odası Başkanı

Ecz. Ercan KAYAN — Eczane Sahibi

Konuşmacılar özetle şu konularda konuştular;

Prof. Dr. Türe TUNBAY : İlaç tüketimini ve yanlış ilaç kullanma konularını incelemekten önce en önemli sorunlardan biri olan ilaç sanayi ve ekonomisini deincelemek gerekir. Ülkemizde bugün için 81 adet ilaç laboratuvarı ve fabrikası vardır. Bunlar özel sektörün elindedir. 7'si yabancı sermaye ile kurulmuştur. 1980 yılında yatırım 25-30 milyar TL'si civarındadır. Bu kesimde çalışan kişi 7502'dir. Yine 1980 yılında 150 Milyar TL'si ilaç, 90 Milyon dolar da aktif hammadde ithal etmişiz. Aynı yılki ihracatımız ise 161 Milyon İrayı bulmuştur. Eczacılık hizmetlerine baktığımızda ülkemizde 12.800 eczacının var olduğunu görürüz. Bunun 6488'i Eczane sahibi, 319'u ilaç deposu mesul müdürü, 2332'si S.S.Y.B. ve resm hastanelerde çalışan eczacı, 797'si S.S.K.'da çalışmakta, 180 tanesi ilaç endüstrisinde ve 300 kişide Eczacılık Fakülte ve Yüksek Okullarda çalışmaktadır.

Günümüzde ilâç ile ilgili alınması gereken inlemleri şöyle sıralıyabiliriz;

1— İlâç kontrolünün ciddi bir biçimde ele alınması. Tedavi değeri azalmış, yerine eş değerleri çıkmış ilâçların piyasadan kaldırılması.

2— Hekimlerin ülkenin gerçekleri göz önünde tutularak eğitilmeleri,

3— Reçeteli ve reçetesiz satılacak ilâçları kesin belirlemek,

4— 2-3 eczacının bir eczanede çalışmalarını ve böylece günün her saatinde sorumlu bir eczacının bulunmasını sağlamak,

5— Meslek sonrası eğitimin yasallaşması,

6— İlâcın üretiminden tüketimine kadar geçen her devrede eczacı yasal olarak görevlendirilmeli, çünkü ülkemizde ilâçla ilgili yeterli eğitim görmüş uzman sadece eczacıdır.

Prof. Dr. Hakkı BİLGEHAN : Yanlış kullanımı en yaygın olan ilâçlar antibiyotiklerdir. Bunların toksik etkilerinin yapacağı zararı büyükür. Mutlaka hekim tavsiyesi ile kullanılmak gerekir. Kullanılmadan önce antibiogram yapılması lazımdır. Yanlış bizim ülkemizde antibiogram yapımında kullanılan diskler de antibiogram üreten firmalarca yapılmaktadır, bu büyük sakıncadır. Disklerin mutlaka kontrolü yapılmalıdır. (Standart olması için).

Prof. Dr. Selçuk TUNCER : Ruhi hastalıklar için kullanılan ilâçlar en fazla bağımlılık yapabilecek ilâçlardır. Bu ilâçlar alınmadan önce mutlaka hekime başvurulması gereklidir. (Hekimlerimiz çok ilâç yazmaya eğilimlidirler. Ayrıca bilgilerini yenileyecekleri kaynaklar kısıtlıdır). Ayrıca bu ilâçlar reçete ile satılmalıdır. Reçeteler standart ve okunaklı olmalıdır.

Prof. Dr. Necmettin ZEYBEK : Bitkilerin halk arasında bilinçsiz kullanımı düşürmede Ardıç sürgünleri kullanılmaktadır. Ardıç'ın uçucu yağında bulunan sabinen tahriş edici ve kanamayı arttırıcı etkisi yanında zehirli etkisi de vardır. Ölçsüz kullanımı ölüme neden olur. Aynı şekilde çiriş otu ve Ergo Alkeloitlerinin de halk arasında aynı amaçla kullanımına rastlanmaktadır.

Prof. Dr. Aslı ÖZER : Bilinçsiz olarak kullanılan ve ciddi sakıncalar doğuran ilâçları başlıca 8 grupta toplayabiliriz :

1— Antibiyotikler, 2— Trankilizan ve Antidepresif ilâçlar, 3— Barbitürat ihtiva eden Analjezikler, 4— Öksürüğe karşı kullanılanlar, 5— Diüretikler, 6— Hormonlar, 7— Vitaminler, 8— İnsektisitler ve herbisidler, son yıllarda bilinçsiz ilâç tüketimi toplumumuz için giderek artan bir soru haline gelmiştir. Bunun başlıca sebeplerini ikiye ayırabiliriz, 1— İlâç konusunda yeterince bilgi sahibi olmadan, doktora da görünmeden eş dost

tavsiyesi ile ilâç kullanma, 2— Yeterince bilgisi olanların da konuyu küçümsyerek her problemde bilinçsizce ilâca baş vumaları.

Ecz. İbrahim YÜNCÜ : İlâç insan için olağanüstü niteliklere sahip bir ihtiyaç maddesidir, ihtiyacın tesbiti hekim tarafından yapılmalıdır. Aksi taksirde kötü sonuçlar doğurabilir. Bazan en iyi tedavi ilâç vermek değil ilâç vermemek veya verilmiş ilâcı kesmek olabilir. Nitelikleri böyle olan bir ürünün ülkemizde sıradan bir mal gibi alınır, satılır olması açıkça bir çelişkidir. Bazı pazarlama firmaları ilâç pazarında araştırma yapmakta her ilâcın pazar içindeki gelişmesini ve gerilemesini yıllık ortalamalar halinde bildirmektedir. Yanlış ilâç kullanımını engelleyecek halkı bilinçlendirecek komisyonların, yasaların karşısında ilâç satışını ne yolla olursa olsun körükleyen satışını teşvik eden ilâç üreticileri vardır. İlâç üreticileri çeşitli yollarla hekimi yönlendirebilmektedir. Yeni bir ilâcın tanıtılmasında kullanılan değişik yöntemler ve hekimi etkileme oranı şöyle değerlendirilmiştir. Propagandistler vasıtasıyla %46, dergi %12, posta reklâmlarından %10, görüldüğü gibi hekim bilimsel olmayan yollarından %68 etkilenmektedir. Yanlış ilâç kullanmayı engellemek için şu tedbirler alınmıştır :

- 1— 1262 sayılı yasa yeniden düzenlenerek çıkmalıdır.
- Ruhsat sayısı azaltılmalı, ilâçlar jenerik adı ile çıkmalı,
- Etkin bir kontrol organı kurulmalıdır,
- İlâç ruhsatları periyodik olarak sık sık gözden geçirilmelidir,
- Mezuniyet sonrası eğitim gerçekleştirilmelidir.

Ecz. Ercan KAYAN : Eczacı olarak bilinçsiz ilâç kullanımı olayını günlük yaşantıda karşılaşılan olaylar yardımı ile açıklamak gerekirse olayın sosyal ve ekonomik olduğunu görürüz. Olay sosyaldır, çünkü toplumun yapısı örf ve âdetleri(kültür düzeyi olayı etkilemektedir. Aynı zamanda ekonomiktir. Çünkü olayın temel unsuru olan ilâç ve ilâcın kullanımına kadar olan olaylar parasaldır ve israftır. Nedeni bilgisizlik ve yanlışlıklardır. Bilinçsiz ilâç kullanımının tarifini yapacak olursak şu başlıklardan söz edebiliriz : 1 — Fazla ilâç, 2 — Yetersiz ilâç, 3 — Uygunsuz ilâç, 4 — Gereksiz lâç. Sonuç olarak bilinçsiz kullanımı zehirlenme, rezistans oluşumu, ilâç alışkanlıkları ve ekonomik israftır. Bunun unsurları, 1— İlâç kullanan halk, 2— İlâcı yazan doktor, 3— İlâcı veren eczane, 4— lâç ve imalâtçı kuruluş.